

Особливості призначення та проведення податкових перевірок - 2024

Катерина Проскура

Поняття та структура контрольно-перевірочної роботи ДПС

Податковий контроль - система заходів, що вживаються контролюючими органами та координуються центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну фінансову політику, з метою контролю правильності нарахування, повноти і своєчасності сплати податків і зборів, а також дотримання законодавства з питань регулювання обігу готівки, проведення розрахункових та касових операцій, патентування, ліцензування та іншого законодавства, контроль за дотриманням якого покладено на контролюючі органи.

Податковий контроль здійснюється шляхом (ст.62 ПКУ):

- ведення обліку платників податків;
- інформаційно-аналітичного забезпечення діяльності контролюючих органів;
- перевірок та звірок відповідно до вимог цього Кодексу, а також перевірок щодо дотримання законодавства, контроль за дотриманням якого покладено на контролюючі органи, у порядку, встановленому законами України, що регулюють відповідну сферу правовідносин;
- моніторингу контрольованих операцій та опитування посадових, уповноважених осіб та/або працівників платника податків відповідно до [ст.39 ПКУ](#);

Види податкових перевірок

- **Камеральна перевірка** (проводиться у приміщенні контролюючого органу виключно на підставі даних, зазначених у податкових деклараціях та даних системи електронного адміністрування ПДВ, а також даних Єдиного реєстру акцизних накладних та даних системи електронного адміністрування реалізації пального та спирту етилового, даних СОД РРО)
- **Документальна позапланова перевірка** (перевірка, предметом якої є своєчасність, достовірність, повнота нарахування та сплати усіх передбачених цим Кодексом податків та зборів, а також дотримання валютного та іншого законодавства, контроль за дотриманням якого покладено на контролюючі органи, дотримання роботодавцем законодавства щодо укладення трудового договору, оформлення трудових відносин з працівниками (найманими особами)
- **Документальна планова перевірка** (проводиться відповідно до плану-графіка перевірок)
- **Фактична перевірка** (перевірка, що здійснюється за місцем фактичного провадження платником податків діяльності, розташування господарських або інших об'єктів права власності такого платника)

Закон України від 09.11.2023 №3453-IX «Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законів України щодо скасування мораторію на проведення податкових перевірок

Законом №3453-IX передбачено відновлення проведення документальних перевірок з 01 грудня 2023 року, врегульовані питання проведення перевірок на територіях, де ведуться бойові дії та тимчасово окупованих територіях, умови проведення податкових перевірок (щодо безпечного доступу).

Зокрема, доповнено пунктом 69.35.прим.2 підрозділ 10 розділу XX ПКУ, згідно з яким визначено критерії, за якими платники податків включаються до плану-графіку проведення документальних планових перевірок, з урахуванням щомісячних коригувань.

з 01 грудня 2023 по 31 грудня 2024 року включно до плану-графіка проведення документальних планових перевірок на 2023 та 2024 роки можуть бути включені виключно:

1. Платники податків, які здійснюють/здійснювали діяльність у сфері виробництва та/або реалізації підакцизної продукції;
2. Платники податків, які здійснюють/здійснювали діяльність у сфері організації та проведення азартних ігор в Україні (гральний бізнес);
3. Платники податків, які надають/надавали фінансові, платіжні послуги;
4. Нерезиденти, які здійснюють/здійснювали в Україні діяльність через відокремлені підрозділи, у тому числі постійні представництва, та/або відокремлені підрозділи, у тому числі постійні представництва нерезидента, які відповідають хоча б одному з таких критеріїв: рівень зростання податку на прибуток на 50% і більше менший, ніж рівень зростання доходів платника податків; декларування нарахованої заробітної плати за відсутності декларування об'єкта оподаткування податком на прибуток або декларування доходу, звільненого від оподаткування відповідно до міжнародного договору України;

5. Інші платники податків, які на основі показників, сформованих за підсумками 2021 календарного року, відповідають хоча б одному з таких критеріїв: рівень сплати податку на прибуток на 50% і більше менший, ніж рівень сплати податку у відповідній галузі. Цей критерій не поширюється на платників єдиного податку; рівень сплати податку на додану вартість на 50% і більше менший, ніж рівень сплати податку у відповідній галузі. Цей критерій не поширюється на платників податків, у яких операції з вивезення товарів за межі митної території України становлять 25% і більше загального обсягу постачання та одночасно рівень сплати податку на прибуток становить не менше 50% рівня сплати податку на прибуток у відповідній галузі; дебіторська заборгованість перевищує кредиторську заборгованість більше ніж у два рази; загальна сума витрат, відображених у податковій декларації про майновий стан і доходи, становить 75% або більше суми загального річного доходу, задекларованого у такій декларації, за умови що сума загального річного доходу, отриманого від провадження підприємницької діяльності, становить 10 млн.грн. і більше; нарахування та/або виплата податковим агентом - юридичною особою доходів у вигляді заробітної плати в розмірі менше середньої заробітної плати у відповідній галузі у відповідному регіоні (за основним місцем обліку).

Передбачені цим підпунктом рівні сплати відповідного податку по галузях та показники середньої заробітної плати у відповідній галузі за регіонами, сформовані на основі показників за підсумками 2021 календарного року, публікуються на офіційному веб-сайті центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну податкову політику, протягом 10 календарних днів з дня набрання чинності Законом України "Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законів України щодо скасування мораторію на проведення податкових перевірок". При цьому для цілей цього підпункту галузь визначається за видами економічної діяльності на рівні класу згідно з КВЕД 009:2010.

При цьому, з 1 грудня 2023 року, тимчасово, діє мораторій на проведення документальних перевірок:

1. платників єдиного податку I та II груп – до 1 грудня 2024 року;
2. платників, податкова адреса яких станом на дату початку тимчасової окупації є тимчасово окуповані РФ території;
3. платників, податкова адреса яких станом на дату початку бойових дій є територія, на якій ведуться активні бойові дії;
4. платників, податкова адреса яких станом на дату початку можливих бойових дій є територія можливих бойових дій.

Також з 1 грудня 2023 року, тимчасово, діє мораторій на проведення фактичних перевірок за місцезнаходженням об'єктів оподаткування чи об'єктів, пов'язаних з оподаткуванням, які:

- станом на дату початку тимчасової окупації були розташовані на тимчасово окупованих РФ територіях;
- станом на дату початку активних бойових дій були розташовані на територіях, на яких ведуться активні бойові дії, – до дати завершення бойових дій на відповідних територіях;
- станом на дату початку можливих бойових дій були розташовані на територіях можливих бойових дій (крім перевірок платників податків, які здійснюють діяльність у сфері виробництва та/або реалізації підакцизної продукції, організації та проведення азартних ігор в Україні (гральний бізнес), купівлі/продажу іноземної валюти, суб'єктів, які провадять господарську діяльність без державної реєстрації як суб'єкта господарювання)

Особливості адміністрування податків під час воєнного стану – п.69 підрозділу 10 розділу XX ПКУ

п.69. Установити, що тимчасово, на період до припинення або скасування воєнного стану на території України, введеного Указом Президента України "Про введення воєнного стану в Україні" від 24 лютого 2022 року № 64/2022, затвердженим Законом України "Про затвердження Указу Президента України "Про введення воєнного стану в Україні" від 24 лютого 2022 року № 2102-ІХ, справляння податків і зборів здійснюється з урахуванням особливостей, визначених у цьому пункті.

Процес податкової перевірки та реалізації її результатів проходить декілька етапів:

- призначення податкової перевірки (п.75.1 ПКУ контролюючі органи мають право проводити камеральні, документальні (планові або позапланові; виїзні або невиїзні) та фактичні перевірки)
- проведення податкової перевірки (ПКУ визначено строки та процедури проведення податкових перевірок у залежності від їх виду);
- надання результатів податкової перевірки (акт чи довідка) – при цьому акт перевірки не є документом, що зобов'язує платника податків до якихось дій та, відповідно, не може бути оскаржений платником;
- надання та розгляд заперечень на акт перевірки;
- винесення податкового повідомлення – рішення (якщо за результатами перевірки надано акт та перевіркою встановлено податкові правопорушення);
- оскарження платником податків результатів податкової перевірки (в адміністративному та у судовому порядку).

Відповідальність за порушення податкового законодавства

Податковим правопорушенням є протиправне, винне (у випадках, прямо передбачених цим Кодексом) діяння (дія чи бездіяльність) платника податку (в тому числі осіб, прирівняних до нього), контролюючих органів та/або їх посадових (службових) осіб, інших суб'єктів у випадках, прямо передбачених цим Кодексом (ст.109 ПКУ).

За порушення законів з питань оподаткування та іншого законодавства, контроль за дотриманням якого покладено на контролюючі органи, застосовуються такі види юридичної відповідальності (ст.111 ПКУ):

- фінансова;
- адміністративна;
- кримінальна.

Фінансова відповідальність за порушення законів з питань оподаткування та іншого законодавства встановлюється та застосовується згідно з цим Кодексом та іншими законами. Фінансова відповідальність, що встановлюється згідно з цим Кодексом, застосовується у вигляді штрафних (фінансових) санкцій (штрафів).

Оскарження рішень контролюючих органів (ст.56 ПКУ)

Рішення, прийняті контролюючим органом, можуть бути оскаржені в адміністративному або судовому порядку.

У разі якщо платник податків вважає, що контролюючий орган неправильно визначив суму грошового зобов'язання або прийняв будь-яке інше рішення, що суперечить законодавству або виходить за межі повноважень контролюючого органу, встановлених цим Кодексом або іншими законами України, такий платник має право звернутися із скаргою про перегляд цього рішення до контролюючого органу вищого рівня.

Скарга подається до контролюючого органу вищого рівня у письмовій або електронній формі засобами електронного зв'язку (за потреби - з належним чином засвідченими копіями документів, розрахунками та доказами, які платник податків вважає за потрібне надати з урахуванням вимог [пункту 44.6](#) статті 44 цього Кодексу) протягом 10 робочих днів, що настають за днем отримання платником податків податкового повідомлення-рішення або іншого рішення контролюючого органу, що оскаржується.

Заперечення на Акт перевірки

86.3. Акт (довідка) документальної виїзної перевірки, що визначено ст.77, 78 Кодексу, складається у двох примірниках, підписується посадовими особами контролюючого органу, які проводили перевірку, та реєструється у контролюючому органі протягом **5 робочих днів з дня**, що настає за днем закінчення установленого для проведення перевірки строку (для платників податків, які мають філії та/або перебувають на консолідованій сплаті, - **протягом 10 робочих днів**).

86.7. У разі незгоди платника податків або його представників з висновками перевірки чи фактами і даними, викладеними в акті (довідці) перевірки, вони **мають право подати свої заперечення та додаткові документи і пояснення**, зокрема, але не виключно, документи, що підтверджують відсутність вини, наявність пом'якшуючих обставин або обставин, що звільняють від фінансової відповідальності відповідно до цього Кодексу, до контролюючого органу, який проводив перевірку платника податків, **протягом 10 робочих днів з дня, наступного за днем отримання акта (довідки)**.

86.7.1. Акт перевірки, заперечення до акта перевірки та/або додаткові документи і пояснення (далі - матеріали перевірки), розглядаються комісією такого контролюючого органу з питань розгляду заперечень та пояснень до актів перевірок (далі - комісія з питань розгляду заперечень), яка є постійно діючим колегіальним органом контролюючого органу.

Розгляд матеріалів перевірки здійснюється комісією з питань розгляду заперечень контролюючого органу протягом 10 робочих днів, що настають за днем отримання заперечень до акта перевірки та/або додаткових документів і пояснень відповідно до цього пункту (днем завершення перевірки, проведеної у зв'язку з необхідністю з'ясування обставин, що не були досліджені під час перевірки та зазначені у запереченнях, додаткових документах та поясненнях), та платнику податків надсилається відповідь у порядку, визначеному [ст.42](#) цього Кодексу.

86.7.3. Платник податків має право брати участь у процесі розгляду матеріалів перевірки особисто або через свого представника. Безпосередньо під час розгляду матеріалів перевірки платник податку має право надавати письмові та/або усні пояснення з приводу предмета розгляду.

Дякую за увагу